

สัญลักษณ์ภาพผู้สูงอายุสำหรับงานกราฟิกเพื่อความปลอดภัยภายในที่พักอาศัย

วราภรณ์ มามี่^{1*} และ นิรัช สุตสังข์²

Graphics of elderly for the safety in people's homes

Waraporn Mamee^{1*} and Nirat Soodsang²

¹⁻²คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

¹⁻²Faculty of Architecture, Naresuan University

*Corresponding author. E-mail address: bedede@hotmail.com

Received July 4, 2018 revised September 8, 2018 accepted March 1, 2019

บทคัดย่อ

ผู้สูงอายุเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ชีวิต มีความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม เป็นบุคคลที่มีคุณค่า เป็นที่เคารพนับถือของลูกหลาน ในอนาคตสังคมไทยจะกลายเป็นสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ทำให้มีจำนวนผู้สูงอายุสูงเพิ่มขึ้น เมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุจะมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย ลักษณะการเปลี่ยนแปลงที่พบ ได้แก่ ความเสื่อมถอยทางสายตา ความเสื่อมถอยทางการได้ยิน และความเสื่อมถอยของกระดูก ซึ่งสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยเดิมที่ไม่เหมาะสมกับสภาพร่างกายที่เปลี่ยนแปลงไปตามวัยที่เพิ่มขึ้นจะนำมาสู่การเกิดอุบัติเหตุ และภาวะทุพพลภาพในที่สุด แต่หากเราสามารถปรับสภาพแวดล้อม และที่พักอาศัยที่เหมาะสม จะช่วยลดการเกิดอุบัติเหตุ ลดการพึ่งพาของผู้สูงอายุ ช่วยให้การใช้ชีวิตของผู้สูงอายุง่ายขึ้น โดยเฉพาะเมื่อต้องอยู่ตามลำพัง จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจในการศึกษาเรื่อง สัญลักษณ์ภาพผู้สูงอายุสำหรับงานกราฟิกเพื่อความปลอดภัยภายในที่พักอาศัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์สัญลักษณ์ภาพผู้สูงอายุสำหรับงานกราฟิกเพื่อความปลอดภัยภายในที่พักอาศัย และเพื่อประเมินความพึงพอใจที่มีต่อสัญลักษณ์ภาพผู้สูงอายุสำหรับงานกราฟิกเพื่อความปลอดภัยภายในที่พักอาศัย สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าร้อยละ หรือ % เปอร์เซนต์ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการวิจัย พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ มีความต้องการสัญลักษณ์ภาพผู้สูงอายุที่เป็นข้อความพร้อมภาพสัญลักษณ์ คิดเป็นร้อยละ 82 ผู้สูงอายุส่วนใหญ่เลือกสัญลักษณ์ตัวแทนของผู้สูงอายุเพศชายทรงผมแสกข้างใส่แว่นสายตาคิดเป็นร้อยละ 22 ผู้สูงอายุส่วนใหญ่เลือกสัญลักษณ์ตัวแทนของผู้สูงอายุเพศหญิงเกล้าผมมวยสูง คิดเป็นร้อยละ 25 ผู้สูงอายุส่วนใหญ่เลือกสัญลักษณ์ตัวแทนของผู้สูงอายุทั้งหมดที่เห็นว่ามีเหมาะสมที่จะนำไปพัฒนาจัดทำเป็นสัญลักษณ์ภาพผู้สูงอายุแบบมีส่วนของสีทึบและลายเส้น คิดเป็นร้อยละ 65

คำสำคัญ: สัญลักษณ์ภาพ ผู้สูงอายุ ความปลอดภัย ในที่พักอาศัย

ABSTRACT

Senior citizens have great deal of living experience and are well respected by their descendants. In the future, Thailand will become an aging society. As age increases, senior health get deteriorated in terms of vision problems, hearing loss, weakening bones, etc. Proper management in senior residential environment to match with their degraded health condition can significantly reduce accidents, increase their living independency and improve their quality of life. Research statistics include percentage (%), mean ($\bar{X}$), standard deviation (S.D.). The results showed that 82% of elderly people preferred the signs with text and symbols. The majority of older adults chose the pictogram of a man wearing glasses and side part hairstyle to represent an elderly man, and the pictogram of a lady with a high bun hairstyle to represent an elderly woman, at 22% and 25% respectively. 65% of older adults opted for the solid color and line pictogram as a sign for elderly.

Keywords: graphic, elderly, safety, home

บทนำ

ผู้สูงอายุเป็นผู้ที่มีความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ในอนาคตจะมีจำนวนผู้สูงอายุและสัดส่วนการเป็นโสดเพิ่มขึ้น แต่จำนวนบุตรของผู้สูงอายุจะลดลงเรื่อย ๆ ทำให้ผู้สูงอายุต้องพึ่งพาตนเอง แต่เนื่องจากเทคโนโลยีทางสุขภาพและความเจริญก้าวหน้าทางการแพทย์ทำให้ผู้สูงอายุมีอายุที่ยืนยาวมากกว่าในอดีต (มิ่งสรรพ ขาวสอาด และณัฏฐาภรณ์ เลี่ยมจรัสกุล, 2556, หน้า 94) ศาสตราจารย์ ดร.ปราโมทย์ ประสาทกุล ได้กล่าวว่า “ในอนาคตที่สังคมไทยจะกลายเป็นสังคมผู้สูงอายุมีผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอีกเป็นจำนวนมาก เราจึงต้องระวังไม่ให้มีปัจจัยที่จะผลักดันให้ผู้สูงอายุต้องหลุดออกจากวงในไปอยู่ชายขอบ ปัจจัยหลักเหล่านั้นที่สำคัญ คือ ความยากจน การที่ผู้สูงอายุต้องอยู่ตามลำพังและความเจ็บไข้ได้ป่วย คนไทยยังมีวัฒนธรรมดี ๆ อยู่มาก เช่น ความกตัญญูรู้คุณการเคารพนับถือผู้อาวุโส เราคงต้องหาวิธีสกัดเอาสิ่งดังกล่าวมาใช้เป็นพลังกระตุ้นไว้ไม่ให้ผู้สูงอายุต้องถูกผลักออกไปอยู่บริเวณชายขอบของสังคม” (ปราโมทย์ ประสาทกุล, 2555, หน้า 81) ประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 และกำลังจะกลายเป็นสังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ภายในปี พ.ศ. 2573 และคาดว่าจะมีจำนวนผู้สูงอายุไทยที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ทำให้เกิดแผนผู้สูงอายุแห่งชาติฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545-2564) โดยยุทธศาสตร์ที่ 2 เป็นยุทธศาสตร์ด้านการส่งเสริมผู้สูงอายุ ยุทธศาสตร์ที่ทำให้ผู้สูงอายุมีสิทธิได้รับสวัสดิการสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะอย่างสมศักดิ์ศรีและความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ มีมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมปลอดภัย โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับ ที่พักอาศัยและสภาพแวดล้อมของผู้สูงอายุสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) รวมถึงยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) มีการเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ชาติกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 เป็นยุทธศาสตร์ด้านการส่งเสริมผู้สูงอายุ ซึ่งสอดคล้องกับความสนใจในการจะช่วยให้ผู้สูงอายุมีที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมปลอดภัยในการใช้ชีวิตประจำวันของผู้สูงอายุ (ปรเมธี วิมลศิริ, 2559, หน้า 3-50)

เมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุจะมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย เช่น กระดูกพรุน กระดูกสันหลังโค้งงอ ข้อเข่าเสื่อม สายตาพร่ามัวจากโรคต้อกระจก ต้อหิน หูตึง การรับรู้กลิ่น หรือเสียงช้าลง เป็นต้น ส่วนปัญหาสำคัญที่พบในวัยสูงอายุ คือ ปัญหาสุขภาพ เช่น ความดันโลหิต เบาหวาน หัวใจ รองลงมา คือ ปัญหาเศรษฐกิจและความยากจน ผู้สูงอายุที่เตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุจะรับมือกับปัญหาต่าง ๆ ได้ดีกว่าผู้ที่ไม่มีการเตรียมตัวไว้ล่วงหน้า การจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและปลอดภัยเป็นการเตรียมพร้อมอีกวิธีหนึ่งในการจัดการที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมรอบ ๆ ตัวผู้สูงอายุให้เหมาะสมกับสภาพร่างกายและสุขภาพที่เปลี่ยนแปลงไป (มานพ ต้นสุกาญจน์, 2555) สภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยเดิมที่ไม่เหมาะสมกับสภาพร่างกายที่เปลี่ยนแปลงไปตามวัยที่เพิ่มขึ้นจะนำไปสู่การเกิดอุบัติเหตุและภาวะทุพพลภาพในที่สุด แต่ถ้าหากเราสามารถปรับสภาพแวดล้อมและที่พักอาศัยที่เหมาะสมเมื่อผู้สูงอายุต้องพักอาศัยอยู่ในบ้านพักเพียงลำพัง การมีสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ดี จะช่วยลดการเกิดอุบัติเหตุ ลดการพึ่งพาของผู้สูงอายุได้ การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสิ่งอำนวยความสะดวก เป็นส่วนสำคัญสำหรับการใช้ชีวิตของผู้สูงอายุ จะช่วยให้การใช้ชีวิตของผู้สูงอายุง่ายขึ้นโดยเฉพาะเมื่อต้องอยู่ตามลำพัง (ไตรรัตน์ จารุทัศน์ และคณะ, 2548, หน้า 1-2)

ปัจจุบันคนส่วนใหญ่ต่างคุ้นเคยกับคำว่า “การออกแบบกราฟิก หรือการออกแบบเลขศิลป์” โดยมีความหมายว่า เป็นการสร้างสรรค์รูปแบบการนำเสนอข้อมูลที่ต้องการจะสื่อไปยังผู้ชมที่เป็นกลุ่มเป้าหมายให้รับรู้ โดยผ่านประสาทสัมผัสการรับรู้ทางการมองเห็น กล่าวคือ เป็นการออกแบบสื่อเพื่อให้รับรู้ทางสายตา ซึ่งจะใช้อักษร หรือภาพมาเป็นส่วนประกอบในการออกแบบ ซึ่งเป็นยุคที่มีการบริโภคข้อมูลข่าวสารได้ไม่จำกัดและไร้พรมแดน มีการนำไปใช้อย่างกว้างขวางในวงการต่าง ๆ เช่น วงการธุรกิจ ข่าวสารการท่องเที่ยว การศึกษาและการค้นคว้าวิจัย ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การคมนาคม คอมพิวเตอร์และการสื่อสาร ทำให้ข้อมูลที่ต้องการจะนำเสนอต้องมีรูปแบบที่ทำให้คนหลาย ๆ ชาติต่างเพศ ต่างวัยกัน สามารถเข้าใจได้ง่ายขึ้น (อินทรา นาควัชร, 2553) งานสัญลักษณ์ภาพผู้สูงอายุที่ผู้วิจัยสนใจทำการศึกษา มีประโยชน์เพื่อสื่อความหมายให้รับรู้ร่วมกันในสังคม ใช้แสดงแทนภาษาพูดให้เป็นสื่อกลางที่จะถ่ายทอดข่าวสารแก่ผู้ใช้ สามารถใช้สื่อสารข้อมูลข่าวสารในระยะเวลาที่สั้น มีความชัดเจนมากกว่าใช้ข้อความ ใช้พื้นที่น้อยกว่าการใช้ข้อความ ขนาดของสัญลักษณ์สามารถย่อขยายได้ตามขนาดที่ต้องการ สัญลักษณ์มีการนำไปใช้อย่างสากลได้

จากข้อมูลข้างต้นทำให้ผู้วิจัยมีแรงจูงใจในการวิจัย เนื่องจากเล็งเห็นถึงความสำคัญของผู้สูงอายุเพราะผู้สูงอายุเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ชีวิต มีความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม เป็นบุคคลที่มีคุณค่า เป็นที่เคารพนับถือของลูกหลาน เมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุจะมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย ซึ่งสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยเดิมที่ไม่เหมาะสมกับสภาพร่างกายที่เปลี่ยนแปลงไปตามวัยที่เพิ่มขึ้น จะนำไปสู่การเกิดอุบัติเหตุและภาวะทุพพลภาพในที่สุด การมีสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ดีจะช่วยลดการเกิดอุบัติเหตุ ลดการพึ่งพาของผู้สูงอายุ ช่วยให้การใช้ชีวิตของผู้สูงอายุง่ายขึ้น โดยเฉพาะเมื่อต้องอยู่ตามลำพัง โดยได้นำหลักการออกแบบมา

ใช้เป็นแนวทางในการวิจัยเรื่อง สัญลักษณ์ภาพผู้สูงอายุสำหรับงานกราฟิกเพื่อความปลอดภัยภายในที่พักอาศัยเพราะเล็งเห็นว่า สัญลักษณ์ภาพผู้สูงอายุที่ได้ทำการศึกษาวิจัยตามความต้องการของผู้สูงอายุ ออกแบบตามหลักการออกแบบด้านกราฟิก จะเป็นประโยชน์ต่อการใช้ชีวิตประจำวันของผู้สูงอายุเป็นอย่างมากเพราะผู้สูงอายุมีปัญหาเรื่องการมองเห็นและรับรู้ภาพต่าง ๆ ดังนั้นรูปแบบสัญลักษณ์ภาพผู้สูงอายุที่ดี นำเสนอข้อมูลอย่างชัดเจน จะเกิดผลดีต่อกระบวนการสื่อความหมาย เป็นสื่อกลางให้เกิดความเข้าใจตรงกัน สามารถทำหน้าที่เป็นสื่อเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ช่วยให้เกิดการกระตุ้นทางความคิดและการตัดสินใจ ทำให้ผู้พบเห็นเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทั้งการกระทำและความคิด การออกแบบจะต้องทำให้ข้อมูลที่ต้องการจะนำเสนอมีรูปแบบที่ทำให้ผู้สูงอายุไทยสามารถเข้าใจได้ ง่ายขึ้นโดยไม่ต้องใช้เวลามากในการทำความเข้าใจเพื่อความสะดวกและปลอดภัยในการใช้ชีวิตของผู้สูงอายุ

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์สัญลักษณ์ภาพผู้สูงอายุสำหรับงานกราฟิกเพื่อความปลอดภัยภายในที่พักอาศัย
2. เพื่อประเมินความพึงพอใจที่มีต่อสัญลักษณ์ภาพผู้สูงอายุสำหรับงานกราฟิกเพื่อความปลอดภัยภายในที่พักอาศัย

ขอบเขตการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำเสนอขอบเขตการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการทำวิจัย ดังนี้

1. ด้านเนื้อหา

ทำการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสัญลักษณ์ภาพผู้สูงอายุสำหรับงานกราฟิกเพื่อความปลอดภัยภายในที่พักอาศัยทั้งจากเอกสารที่เป็นบันทึก ตำรา หนังสือ วารสาร ฯลฯ เพื่อให้ทราบถึงวิธีการ เทคนิคในการที่จะศึกษา เพื่อนำเสนอรูปแบบสัญลักษณ์ภาพผู้สูงอายุภายในที่พักอาศัยที่ตรงตามความต้องการของผู้สูงอายุ

2. ด้านวิธีการวิจัย

เป็นการศึกษาวิจัยแบบผสมระเบียบวิธี ดังนี้

วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามจากการสอบถามจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้ดูแลผู้สูงอายุและผู้สูงอายุ ทำการออกแบบสัญลักษณ์ภาพผู้สูงอายุสำหรับงานกราฟิกเพื่อความปลอดภัยภายในที่พักอาศัย สอบถามโดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามและแบบสอบถามด้านความพึงพอใจที่มีต่อสัญลักษณ์ภาพผู้สูงอายุสำหรับงานกราฟิกเพื่อความปลอดภัยภายในที่พักอาศัย

3. กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้สูงอายุและผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ ซึ่งเป็นผู้มีสติสัมปชัญญะสมบูรณ์ ไม่เป็นบุคคลวิกลจริต อ่านออกเขียนได้ ทั้งเพศชายและหญิงที่ยังมีพลังช่วยเหลือตนเองได้ ยังสามารถเข้าร่วมกับกิจกรรมต่าง ๆ ทางสังคม ทั้งในครอบครัวและนอกครอบครัวได้

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้สูงอายุ ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปและผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ ซึ่งเป็นผู้มีสติสัมปชัญญะสมบูรณ์ ไม่เป็นบุคคลวิกลจริต อ่านออกเขียนได้ ที่ยังมีพลังช่วยเหลือตนเองได้ ยังสามารถเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ทางสังคม ทั้งในครอบครัว และนอกครอบครัวได้ ทั้งเพศชายและหญิง จำนวน 110 คน

4. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

- แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
- แบบสอบถามด้านความพึงพอใจที่มีต่อสัญลักษณ์ภาพผู้สูงอายุสำหรับงานกราฟิกเพื่อความปลอดภัยภายในที่พักอาศัย

5. สถานที่ทำการทดลอง/เก็บข้อมูล

- บ้านพักส่วนตัวของผู้สูงอายุ จังหวัดกรุงเทพมหานครและจังหวัดพิษณุโลก

วิธีการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำเสนอวิธีดำเนินการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการทำวิจัย โดยมีขั้นตอนการศึกษาดังนี้

1. การวิเคราะห์สัญลักษณ์ภาพผู้สูงอายุสำหรับงานกราฟิกเพื่อความปลอดภัยภายในที่พักอาศัยจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งเป็นประเภทต่าง ๆ คือ 1) หลักการออกแบบภาพสัญลักษณ์ 2) หลักการใช้สีกับภาพสัญลักษณ์ 3) หลักการออกแบบกราฟิก

2. สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
3. ออกแบบสัญลักษณ์ภาพผู้สูงอายุสำหรับงานกราฟิกเพื่อความปลอดภัยภายในที่พักอาศัย
4. ประเมินความพึงพอใจที่มีต่อสัญลักษณ์ภาพผู้สูงอายุสำหรับงานกราฟิกเพื่อความปลอดภัยภายในที่พักอาศัย
5. วิเคราะห์ สรุปและอภิปรายผลเพื่อเสนอแนะสัญลักษณ์ภาพผู้สูงอายุสำหรับงานกราฟิกเพื่อความปลอดภัยภายในที่พักอาศัย

พักอาศัย

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง สัญลักษณ์ภาพผู้สูงอายุสำหรับงานกราฟิกเพื่อความปลอดภัยภายในที่พักอาศัย ได้กำหนดแนวทางของการสรุปเนื้อหาทางวิจัย โดยให้มีความสอดคล้องและตรงกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัย โดยดำเนินการ 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ผลการวิจัยในการวิเคราะห์สัญลักษณ์ภาพผู้สูงอายุสำหรับงานกราฟิกเพื่อความปลอดภัยภายในที่พักอาศัย จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้สรุปเกณฑ์ที่ใช้ในการวิจัย โดยแบ่งเป็นประเภทต่าง ๆ คือ 1) หลักการออกแบบภาพสัญลักษณ์ 2) หลักการใช้สีกับภาพสัญลักษณ์ 3) หลักการออกแบบกราฟิก

ตาราง 1 แสดงผลการสังเคราะห์โครงสร้างของเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักการออกแบบภาพสัญลักษณ์

หลักการออกแบบภาพสัญลักษณ์	1. เอ็ดเวิร์ด ดิกกุล ณ อยุธยา (2543)	2. ถิรา วีรกุล (2545)	3. พุทธิ เทพประทุม (2548)	4. ดวงรัตน์ ด่านไธสงค์ (2550)	5. วิรุณ ตั้งเจริญ (2545)	6. สมิตรา ศรีวิบูลย์ (2547)	7. สุปิต จันทน์ประเสริฐ (2543)	8. รัฐธินันท์ พราหมณ์นิล (2552)	9. สุวา ยามะ (1973)	10. ทองเจือ เขียวทอง (2535)	11. กองวิจัยและพัฒนาสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ม.ป.ป.)	12. สุชี โสโตะกลาง (2555)	13. นิมลพา ศิริระเวทย์กุล (2555)	รวม	ลำดับ
1. สื่อความหมายในทางบวก	✓	✓								✓				3	13
2. มีลักษณะเด่นเฉพาะตัว	✓	✓		✓		✓	✓	✓	✓				✓	8	1
3. ดึงดูดใจ	✓	✓		✓				✓		✓	✓			6	2
4. เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย	✓	✓		✓			✓			✓				5	4
5. เป็นที่เข้าใจในระดับความคิดของกลุ่มเป้าหมาย	✓	✓		✓			✓			✓		✓		6	3
6. การลดย่อสัญลักษณ์ ต้องคำนึงถึงการนำไปใช้	✓	✓	✓	✓										4	7
7. สัญลักษณ์ที่ตีความออกได้ด้วยตัวเอง	✓	✓		✓									✓	4	8
8. มีลักษณะพื้นที่ว่างที่เหมาะสม	✓	✓		✓										3	14
9. น้ำหนัก มีผลต่อการย่อขนาดเล็กลง	✓	✓		✓										3	15
10. การสีน้ําตาล ควรออกแบบให้เกิดความรู้สึกผ่านได้โดยสะดวก	✓	✓		✓										3	16
11. ทิศทางของรูปทรง ทำให้เกิดความรู้สึกที่น่าสนใจ	✓	✓		✓										3	17
12. มีการจัดรูปแบบอย่างมีระบบที่เหมือนกัน	✓	✓												2	20
13. เหมาะกับกาลเวลา ทุกยุคทุกสมัย			✓		✓	✓			✓	✓				5	5
14. มีความเรียบง่าย				✓		✓		✓		✓				4	9
15. สื่อความหมายได้เร็ว ตรงวัตถุประสงค์				✓		✓		✓		✓		✓		5	6
16. มีเอกลักษณ์ ในความหมายที่จะสื่อ นั้น ควรมีจุดมุ่งหมายเดียว				✓				✓		✓		✓		4	10
17. รูปแบบควรเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม				✓			✓	✓						3	18
18. กรรมวิธีและวัสดุง่ายต่อการผลิตและราคาประหยัด				✓	✓			✓		✓				4	11
19. มองเห็นได้ง่าย				✓				✓				✓		3	19
20. สัญลักษณ์อันทรงคุณค่า						✓								1	21

ตาราง 1 แสดงผลการสังเคราะห์โครงสร้างของเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักการออกแบบภาพสัญลักษณ์ (ต่อ)

หลักการออกแบบภาพสัญลักษณ์	แหล่งข้อมูล (2543)													รวม	ลำดับ
	1. เอื้อเอ็นดู ดิศักดิ์ ณ อยุธยา (2543)	2. ดิชา วีรกุล (2545)	3. พุทธิ เทพประทุม (2548)	4. ดวงรัตน์ ด้านไธยนา (2550)	5. วิรุณ ตั้งเจริญ (2545)	6. สุมิตรา ศรีวิบูลย์ (2547)	7. สุบัติ จันทร์ประสิทธิ์ (2543)	8. รัฐธินันท์ พราหมณ์นิล (2552)	9. ตูวา ยามะ (1973)	10. ทองเจือ เขียวทอง (2535)	11. กองวิจัยและพัฒนาสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ม.ป.ป.)	12. สุธี โสพะกลาง (2555)	13. วัฒนาศิริเวชกุล (2555)		
21. เป็นสัญลักษณ์ที่บอกรายละเอียด						✓								1	22
22. เป็นสัญลักษณ์ที่สามารถเชื่อมโยงถึงสินค้าหรือบริการ						✓								1	23
23. สัญลักษณ์ที่มีความงามเป็นเลิศ			✓		✓	✓			✓					4	12
24. เป็นสัญลักษณ์ที่ช่วยบอกถึงความมีชื่อเสียงขององค์กรขององค์กร						✓								1	24
25. เป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการขาย						✓								1	25
26. ควรวางสัญลักษณ์ไว้ก่อนตัวอักษร							✓							1	26
27. ขนาดของสัญลักษณ์ที่เหมาะสม ต้องเทียบกับขนาดตัวอักษรที่ใช้							✓							1	27
28. ใช้สัญลักษณ์แทนตัวอักษรให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะสามารถกระทำได้											✓			1	28
รวม	12	12	3	16	3	10	6	8	3	9	2	4	2		

ที่มา: วราภรณ์ มามี (2559)

จากตาราง 1 ผลการสังเคราะห์โครงสร้างของเอกสารที่เกี่ยวข้องประเด็นหลักการออกแบบภาพสัญลักษณ์ ศึกษาเรื่องหลักการออกแบบภาพสัญลักษณ์จากผู้เชี่ยวชาญทางด้านการออกแบบกราฟิก จำนวน 13 ท่าน โดยเลือกใช้เกณฑ์มาตรฐานในการประเมินหลักการออกแบบภาพสัญลักษณ์ ลำดับที่ 1 คือ ด้านการมีลักษณะเด่นเฉพาะตัว ลำดับที่ 2 คือ ด้านการดึงดูดใจ และลำดับสุดท้าย คือ ด้านการใช้สัญลักษณ์แทนตัวอักษรให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะสามารถกระทำได้

ตาราง 2 แสดงผลการสังเคราะห์โครงสร้างของเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักการใช้สีกับภาพสัญลักษณ์

หลักการใช้สีกับภาพสัญลักษณ์	1. อนุทิน วรณิจิตฺต (2556)	2. อนุทิน วรณิจิตฺต (ม.ป.ป.)	3. เอื้อเอ็นดู ดิศักดิ์ ญ. อยุธยา (2543)	4. ภูริยัง ลานมีไชย (2552)	5. ธีรา วีรกุล (2545)	6. ดวงรัตน์ ด้านโทษา (2550)	7. วัฒนา ศิริระเวทย์กุล (2555)	รวม	ลำดับ
1. ใช้สีสดสำหรับกระตุ้นให้เห็นเด่นชัด เพื่อการมองในระยะเวลานั้น ๆ	✓	✓						2	2
2. การใช้สีต้องคำนึงถึงหลักความเป็นจริง	✓	✓						2	3
3. การออกแบบงานเชิงพาณิชย์ การใช้สีเพิ่ม 1 สี ควรคำนึงถึงงบประมาณ	✓							1	4
4. ควรใช้สีที่เหมาะสมกับผู้บริโภค	✓							1	5
5. การใช้สีมากเกินไป ไม่เป็นผลดีกับงานออกแบบ เพราะสีหลายสีอาจลดความเด่นชัดของเนื้อหาตามมา	✓							1	6
6. การใช้สีเข้มจัดคู่กับสีอ่อนมาก ๆ จะทำให้ดูขัดเจน มีชีวิตชีวา น่าสนใจ	✓							1	7
7. การใช้สีกับตัวอักษร ต้องอ่านง่ายและเห็นตัวอักษรเด่นชัด	✓							1	8
8. ช่วยสร้างอารมณ์ ความรู้สึก		✓						1	9
9. ช่วยผสมผสานให้ภาพรวมมีความสมดุล		✓						1	10
10. สีสำหรับภาพสัญลักษณ์ ข้อความ หรือป้ายควรมีความแตกต่างที่ดีเลือกให้เข้ากับสภาพแวดล้อม			✓					1	11
11. การเลือกใช้สีควรเป็นสีชุดเดียวกันทั้งหมด			✓	✓	✓	✓	✓	5	1
รวม	7	4	2	1	1	1	1		

ที่มา : วราภรณ์ มามี (2559)

จากตาราง 2 ผลการสังเคราะห์โครงสร้างของเอกสารที่เกี่ยวข้องประเด็นหลักการใช้สีกับภาพสัญลักษณ์ ศึกษาเรื่อง หลักการใช้สีกับภาพสัญลักษณ์จากผู้เชี่ยวชาญทางด้านการออกแบบกราฟิก จำนวน 7 ท่าน โดยเลือกใช้เกณฑ์มาตรฐานในการประเมินหลักการใช้สีกับภาพสัญลักษณ์ ลำดับที่ 1 คือ ด้านการเลือกใช้สีควรเป็นสีชุดเดียวกันทั้งหมด ลำดับที่ 2 คือ ด้านการใช้สีสดสำหรับกระตุ้นให้เห็นเด่นชัดเพื่อการมองในระยะเวลานั้น ๆ และลำดับสุดท้าย คือ ด้านการเลือกใช้สีสำหรับภาพสัญลักษณ์ ข้อความ หรือป้ายควรมีความแตกต่างที่ดีเลือกให้เข้ากับสภาพแวดล้อม

ตาราง 3 แสดงผลการสังเคราะห์โครงสร้างของเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักการออกแบบกราฟิก

หลักการออกแบบกราฟิก		1. สัตว์ชัย เกียรติจินดา (2554)	2. ชัยรัตน์ อิศรางกูร (2548)	3. พรเทพ เลิศทวศิริ (2545)	4. สุรศักดิ์ ปาเฮ (2537)	5. ปานพจน์ หนูแก้วดี (2553)	6. พุทธิ เทพประทุม (2548)	7. วิรุณ ตั้งเจริญ (2545)	8. คูวานะ (2516)	9. โสภภาพรณ นามวงศ์ เกื้อกูล คุปรัตน์ (2532)	10. ศิริพรณ์ ปิตอร์ (2549)	รวม	ลำดับ
1	เอกภาพ	✓	✓		✓					✓		4	4
2	สัดส่วน	✓									✓	2	9
3	ความสมดุล	✓			✓					✓		3	5
4	ความขัดแย้ง หรือการตัดกัน	✓										1	18
5	จังหวะ ลีลาและการซ้ำ	✓										1	19
6	ความกลมกลืน	✓									✓	2	10
7	การลดหลั่น หรือระดับความเปลี่ยนแปลง	✓					✓					2	11
8	ความงาม	✓				✓	✓	✓	✓			5	1
9	ความน่าสนใจและรูปแบบ	✓							✓	✓		3	6
10	ท้องถิ่นและชนชาติ	✓										1	20
11	ร่วมสมัย	✓	✓				✓	✓	✓			5	2
12	ความง่าย		✓		✓	✓				✓	✓	5	3
13	ความหลากหลาย		✓									1	21
14	เอกลักษณ์		✓									1	22
15	ความหมายดี		✓	✓							✓	3	7
16	เป็นสากล		✓						✓			2	12
17	ยั่งยืน		✓	✓								2	13
18	เหมาะสม		✓								✓	2	14
19	เป็นประโยชน์			✓		✓			✓			3	8
20	การเน้นและการสร้างลำดับความสำคัญ				✓							1	23
21	การใช้สี				✓				✓			2	15
22	เนื้อหา					✓					✓	2	16
23	กรรมวิธีและวัสดุต่อการผลิตและราคาประหยัด							✓			✓	2	17
24	ทิศทางและการเคลื่อนไหว										✓	1	24
รวม		11	9	3	5	4	3	3	6	4	8		

ที่มา: วราภรณ์ มามี (2559)

จากตาราง 3 ผลการสังเคราะห์โครงสร้างของเอกสารที่เกี่ยวข้องประเด็นหลักการออกแบบกราฟิก ศึกษาเรื่องหลักการออกแบบกราฟิก จากผู้เชี่ยวชาญทางด้านการออกแบบกราฟิก จำนวน 10 ท่าน โดยเลือกใช้เกณฑ์มาตรฐานในการประเมินหลักการออกแบบกราฟิก ลำดับที่ 1 คือ ด้านความงาม ลำดับที่ 2 คือ ด้านความร่วมมือและลำดับสุดท้าย คือ ด้านทิศทางและการเคลื่อนไหว

ระยะที่ 2 ผลการวิจัยในการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อสัญลักษณ์ภาพผู้สูงอายุสำหรับงานกราฟิกเพื่อความปลอดภัยภายในที่พักอาศัยจากแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามและความพึงพอใจที่มีต่อสัญลักษณ์ภาพผู้สูงอายุสำหรับงานกราฟิกเพื่อความปลอดภัยภายในที่พักอาศัย

ตาราง 4 แสดงผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ	จำนวน (คน)	คิดเป็นร้อยละ
1.1 ชาย	41	41
1.2 หญิง	59	59
รวม	100	100
2. อายุ	จำนวน (คน)	คิดเป็นร้อยละ
2.1 อายุ 60 - 69 ปี	61	61
2.2 อายุ 70 - 79 ปี	29	29
2.3 อายุ 80 ปีขึ้นไป	10	10
รวม	100	100
3. สถานะ	จำนวน (คน)	คิดเป็นร้อยละ
3.1 โสด	12	12
3.2 สมรส/อยู่ด้วยกัน	59	59
3.3 หย่าร้าง/หม้าย/แยกกันอยู่	29	29
รวม	100	100
4. การศึกษา	จำนวน (คน)	คิดเป็นร้อยละ
4.1 ไม่ได้ศึกษา	2	2
4.2 ประถมศึกษาตอนต้น	50	50
4.3 ประถมศึกษาตอนปลาย	6	6
4.4 มัธยมศึกษาตอนต้น	20	20
4.5 มัธยมศึกษาตอนปลาย	12	12
4.6 ปริญญาตรี	10	10
4.7 สูงกว่าปริญญาตรี	0	0
รวม	100	100
5. ตำแหน่ง/อาชีพ	จำนวน (คน)	คิดเป็นร้อยละ
5.1 ไม่ได้ประกอบอาชีพ	32	32
5.2 พนักงานบริษัทเอกชน	13	13
5.3 ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย/อาชีพอิสระ	29	29
5.4 นักวิชาการ/ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	11	11
5.5 อาชีพอื่น ๆ	15	15
1) ทำไร ทำนา	11	11
2) ข้าราชการบำนาญ	1	1
3) ซื้อขายหุ้นและทองคำ	1	1
4) รับจ้างตัดเย็บเสื้อผ้า	1	1
5) รับจ้างทั่วไป	1	1
รวม	100	100

ตาราง 4 แสดงผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

6. คุณมีโรคประจำตัวหรือไม่	จำนวน (คน)	คิดเป็นร้อยละ
6.1 ไม่มี	45	45
6.2 มี	55	55
1) ความดันโลหิตสูง	6	6
2) ความดันโลหิตสูง + ไขมันในเลือดสูง	10	10
3) ความดันโลหิตสูง + เก๊า 1	1	1
4) ความดันโลหิตสูง + ไขมันในเลือดสูง + เบาหวาน	8	8
5) ความดันโลหิตสูง + ไขมันในเลือดสูง + เก๊า	2	2
6) ความดันโลหิตสูง + ไขมันในเลือดสูง + มะเร็งต่อมลูกหมาก	1	1
7) ความดันโลหิตสูง + วิงเวียน + ปวดหัว	1	1
8) ความดันโลหิตสูง + เบาหวาน + เก๊า	1	1
9) ความดันโลหิตสูง + เบาหวาน	3	3
10) ไขมันในเลือดสูง	6	6
6. คุณมีโรคประจำตัวหรือไม่	จำนวน (คน)	คิดเป็นร้อยละ
11) เบาหวาน	4	4
12) เบาหวาน + เก๊า	1	1
13) เก๊า	3	3
14) เก๊า + ไขมันในเลือดสูง	1	1
15) เวียนหัว	1	1
16) ปวดหัว เวียนหัว	1	1
17) โรคไต	1	1
18) มะเร็งเนื้อเยื่ออ่อน มะเร็งปากมดลูก	4	4
รวม	100	100
7. คุณมีปัญหาทางสายตาหรือไม่	จำนวน (คน)	คิดเป็นร้อยละ
7.1 สายตาสั้น	39	39
7.2 สายตาสั้น	8	8
7.3 สายตายาว	49	49
7.4 ปัญหาด้านสายตาอื่นๆ	4	4
1) ต้อกระจก ต้อเนื้อ ต้อลม ต้อหิน	4	4
รวม	100	100
8. คุณเคยเกิดอุบัติเหตุภายในที่พักอาศัยหรือไม่	จำนวน (คน)	คิดเป็นร้อยละ
8.1 เคย	93	93
8.2 ไม่เคย	7	7
รวม	100	100
	จำนวน (คน)	คิดเป็นร้อยละ

ตาราง 4 แสดงผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

9.สาเหตุที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุ		
9.1 มีดบาด	10	10
9.2 ไฟไหม้/น้ำร้อนลวก	19	19
9.3 เข้าทรุดไม่มีแรง	3	3
9.4 สะดุดสิ่งกีดขวาง	23	23
9.5 วิ่งเร็ว/วูบ	8	8
9.6 ล้ม/ก้าวพลาด/ตกบันได/ตกหลุม	30	30
9.7 สาเหตุอื่นๆ	7	7
1) ไฟฟ้าช็อต	7	7
รวม	100	100
10. ตำแหน่งภายในบริเวณที่พักอาศัยที่มักเกิดอุบัติเหตุ	จำนวน (คน)	คิดเป็นร้อยละ
10.1 ห้องนอน	13	13
10.2 ห้องน้ำ	27	27
10.3 ห้องรับแขก	6	6
10.4 ห้องทำงาน	1	1
10.5 ห้องครัว	32	32
10.6 ห้องรับประทานอาหาร	3	3
10.7 ห้องอื่น ๆ	18	18
1) ห้องพระ	4	4
2) บันได	6	6
3) หน้าบ้าน	2	2
4) พื้นที่ต่างระดับ	1	1
5) ที่จอดรถเนื่องจากทำทางลาดเปียกน้ำจะลื่น	1	1
6) ห้องโถง	2	2
7) ประตูหน้าบ้าน	2	2
รวม	100	100

จากตาราง 4 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม การรู้ถึงข้อมูลเกี่ยวกับเพศ อายุ สถานะ การศึกษา ตำแหน่งอาชีพ โรคประจำตัว ปัญหาทางสายตา อุบัติเหตุในที่พักอาศัย สาเหตุของอุบัติเหตุ และตำแหน่งที่เกิดอุบัติเหตุ ทำให้เป็นแนวทางในการออกแบบสัญลักษณ์ภาพผู้สูงอายุสำหรับงานกราฟิกเพื่อความปลอดภัยภายในที่พักอาศัย ได้ตรงตามความต้องการที่แท้จริงของกลุ่มผู้สูงอายุ

ภาพ 1 สัญลักษณ์ภาพผู้สูงอายุเพศชาย
ที่มา : วราภรณ์ มামী ,2559

จากภาพ 1 นำรูปแบบสัญลักษณ์ภาพผู้สูงอายุเพศชายที่มีอยู่จริงในปัจจุบันนำมาดัดทอนให้มีความเหมาะสมสำหรับการจัดทำสัญลักษณ์ภาพผู้สูงอายุสำหรับงานกราฟิกเพื่อความปลอดภัยภายในที่พักอาศัย จากภาพที่มีรายละเอียดมากเกินไปสู่ภาพที่มีรายละเอียดที่น้อยที่สุดเพื่อเป็นตัวแทนของผู้สูงอายุเพศชาย

ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับความพึงพอใจในรูปแบบสัญลักษณ์ภาพผู้สูงอายุเพศชาย ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ เลือกรูปแบบสัญลักษณ์ภาพผู้สูงอายุเพศชาย รูปแบบที่ 6 ทรงผมแสกข้างใส่แว่นสายตา จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 22 ลำดับรองลงมา รูปแบบที่ 23 จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 15 และลำดับสุดท้าย รูปแบบที่ 8 13 14 18 19 20 22 เป็นรูปแบบที่ไม่มีผู้สนใจเลือก คิดเป็นร้อยละ 0

ภาพ 2 สัญลักษณ์ภาพผู้สูงอายุเพศหญิง
ที่มา : วราภรณ์ มামী , 2559

จากภาพ 2 นำรูปแบบสัญลักษณ์ภาพผู้สูงอายุเพศหญิงที่มีอยู่จริงในปัจจุบันนำมาดัดทอนให้มีความเหมาะสมสำหรับการจัดทำสัญลักษณ์ภาพผู้สูงอายุสำหรับงานกราฟิกเพื่อความปลอดภัยภายในที่พักอาศัย จากภาพที่มีรายละเอียดมาก ไปสู่ภาพที่มีรายละเอียดที่น้อยที่สุดเพื่อเป็นตัวแทนของผู้สูงอายุเพศหญิง

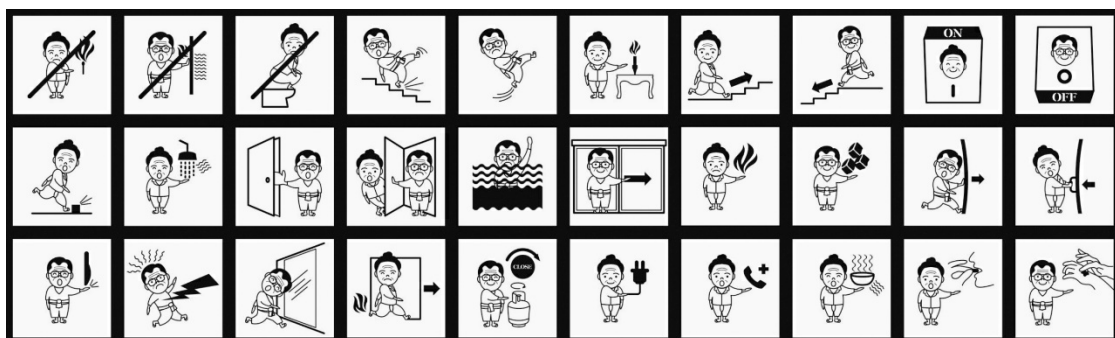
ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับความพึงพอใจในรูปแบบสัญลักษณ์ภาพผู้สูงอายุเพศหญิง ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ เลือก รูปแบบสัญลักษณ์ภาพผู้สูงอายุเพศหญิง รูปแบบที่ 6 เกือบผอมสูง จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 25 ลำดับรองลงมา รูปแบบ ที่ 5 และรูปแบบที่ 24 มีจำนวนเท่ากัน จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 11 และลำดับสุดท้าย รูปแบบที่ 1 3 11 16 19 20 เป็น รูปแบบที่ไม่มีผู้สนใจเลือก คิดเป็นร้อยละ 0

ภาพ 3 สัญลักษณ์ภาพผู้สูงอายุ
ที่มา: วราภรณ์ มามี ,2559

จากภาพ 3 นำรูปแบบสัญลักษณ์ภาพผู้สูงอายุทั้งเพศชายและเพศหญิงที่มีอยู่จริงในปัจจุบันนำมาดัดทอนให้มีความเหมาะสมสำหรับการจัดทำสัญลักษณ์ภาพเพื่อเป็นตัวแทนของผู้สูงอายุสำหรับงานกราฟิกเพื่อความปลอดภัยภายในที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุ โดยสร้างตัวแทนของภาพสัญลักษณ์ภาพผู้สูงอายุ ให้มีความแตกต่างกัน 2 รูปแบบ คือ รูปแบบที่ 1 มีส่วนของสีทึบและลายเส้นและรูปแบบที่ 2 มีเฉพาะลายเส้น

ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับความพึงพอใจในรูปแบบสัญลักษณ์ภาพผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ เลือกรูปแบบกราฟิกของผู้สูงอายุ ที่มีความเหมาะสมที่จะนำไปพัฒนาจัดทำเป็นสัญลักษณ์ภาพเพื่อเป็นตัวแทนของผู้สูงอายุสำหรับงานกราฟิกเพื่อความปลอดภัยภายในที่พักอาศัย รูปแบบที่ 1 จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 65 ลำดับรองลงมา ผู้สูงอายุส่วนใหญ่เลือกรูปแบบ ที่ 2 จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 35 เมื่อผู้สูงอายุเลือกรูปแบบที่ต้องการแล้วจะนำสัญลักษณ์ของผู้สูงอายุเพศชายและเพศหญิงที่ผู้สูงอายุเลือกก่อนหน้านั้นแล้วเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาแบบต่อไป

ภาพ 4 สัญลักษณ์ภาพผู้สูงอายุ ชุดที่ 1
ที่มา: วราภรณ์ มามี ,2559

2.1 สรุปผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม สรุปผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 59 ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ อายุ 60-69 ปี จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 61 ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีสถานะ สมรส อยู่ด้วยกัน จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 59 ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 50 ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ ไม่ได้ประกอบอาชีพ จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 32 ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีโรคประจำตัว จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 55 คือ โรคความดันโลหิตสูง ไขมันในเลือดสูง เบาหวาน เก้า มะเร็ง ไต เป็นต้น ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ มีสหายตายาว จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 49 ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ เคยเกิดอุบัติเหตุภายในที่พักอาศัย จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 93 สาเหตุที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุของผู้สูงอายุส่วนใหญ่ คือ การล้ม ก้าวพลาด ตกบันได ตกหลุม เป็นต้น ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มักเกิดอุบัติเหตุบริเวณ ห้องครัว จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 32 การรู้ถึงข้อมูลเกี่ยวกับเพศ อายุ สถานะ การศึกษา ตำแหน่งอาชีพ โรคประจำตัว ปัญหาทางสายตาคืออุบัติเหตุในที่พักอาศัย สาเหตุของอุบัติเหตุและตำแหน่งที่เกิดอุบัติเหตุ

2.2 สรุปผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับความพึงพอใจในสัญลักษณ์ภาพผู้สูงอายุสำหรับงานกราฟิกเพื่อความปลอดภัยภายในที่พักอาศัย พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ มีความต้องการสัญลักษณ์ภาพผู้สูงอายุที่เป็นข้อความพร้อมภาพสัญลักษณ์ คิดเป็นร้อยละ 82 ผู้สูงอายุส่วนใหญ่เลือกสัญลักษณ์ตัวแทนของผู้สูงอายุเพศชายทรงผมแสกข้างใส่แว่นสายตา คิดเป็นร้อยละ 22 ผู้สูงอายุส่วนใหญ่เลือกสัญลักษณ์ตัวแทนของผู้สูงอายุเพศหญิงเกล้าผมมวยสูง คิดเป็นร้อยละ 25 ผู้สูงอายุส่วนใหญ่เลือกสัญลักษณ์ตัวแทนของผู้สูงอายุทั้งหมดที่เห็นว่ามีความเหมาะสมที่จะนำไปพัฒนาจัดทำเป็นสัญลักษณ์ภาพผู้สูงอายุแบบมีส่วนของสีทึบและลายเส้น คิดเป็นร้อยละ 65 และผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจในรูปแบบสัญลักษณ์ภาพผู้สูงอายุ พบว่า ชุดที่ 1 ภาพที่ถ่ายทอดตามความจริง (Realistic) สัญลักษณ์ภาพผู้สูงอายุเต็มตัว นำสัญลักษณ์ภาพของผู้สูงอายุในการใช้ชีวิตประจำวันมาใช้ในการออกแบบ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดรวม ($\bar{X} = 3.80$) ($S.D. = 0.91$) เนื่องจากเป็นรูปแบบที่มองแล้วเข้าใจง่ายมากที่สุดและยังคงสื่อสารให้เห็นว่ายังเป็นสัญลักษณ์ภาพของผู้สูงอายุอย่างครบถ้วน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผู้ที่สนใจสามารถนำกระบวนการในการออกแบบสัญลักษณ์ภาพผู้สูงอายุสำหรับงานกราฟิกเพื่อความปลอดภัยภายในที่พักอาศัย สามารถนำแนวทางและหลักเกณฑ์ในการออกแบบภาพสัญลักษณ์ หลักการใช้สีกับภาพสัญลักษณ์และหลักการออกแบบกราฟิก รวมถึงรูปแบบโดยรวมของสัญลักษณ์ภาพผู้สูงอายุสำหรับงานกราฟิกเพื่อความปลอดภัยภายในที่พักอาศัย ให้เหมาะสมสอดคล้องกับกลุ่มผู้สูงอายุ หรือกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกันได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลความพึงพอใจของผู้สูงอายุ พบว่า ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจภาพที่ถ่ายทอดตามความจริง (Realistic) สัญลักษณ์ภาพผู้สูงอายุเต็มตัวเป็นการนำสัญลักษณ์ภาพของผู้สูงอายุในการใช้ชีวิตประจำวันมาใช้ในการออกแบบโดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด จึงควรพัฒนาสัญลักษณ์ภาพผู้สูงอายุเต็มตัวหลากหลายรูปแบบในการใช้ชีวิตประจำวันมากกว่าเดิมให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน รวมถึงปรับเปลี่ยนรูปแบบการสอบถามที่กระตุ้นให้ผู้สูงอายุแสดงความคิดเห็นในการหาความพึงพอใจในสัญลักษณ์ภาพผู้สูงอายุสำหรับงานกราฟิกเพื่อความปลอดภัยภายในที่พักอาศัยในรูปแบบอื่น ๆ ต่อไป เพื่อตอบสนองความต้องการ ความสะดวกและความปลอดภัยในการใช้ชีวิตของผู้สูงอายุ

เอกสารอ้างอิง

- กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช. (2559). **สัญลักษณ์หรือเครื่องหมาย**. บทความออนไลน์ [ออนไลน์]. เข้าถึงข้อมูลได้จาก: http://www.dnp.go.th/NPO/Html/Tour/Interpretation/Symbol/Symbol_Goal.html
- ดวงรัตน์ ด่านไธยนา. (2550). **การออกแบบเรขศิลป์เพื่อส่งเสริมสภาพแวดล้อมในเขตกรุงเทพมหานคร**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ไตรรัตน์ จารุทัศน์. (2552). **คู่มือปฏิบัติวิชาชีพสถาปัตยกรรมการออกแบบสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับทุกคน**. กรุงเทพฯ: สมาคมสถาปนิกสยาม ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- ไตรรัตน์ จารุทัศน์และคณะ. (2548). **มาตรฐานขั้นต่ำสำหรับที่พักอาศัยและสภาพแวดล้อมของผู้สูงอายุ**. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ธีรา วีรกุล. (2545). **การออกแบบระบบป้ายสัญลักษณ์สำหรับเด็กไทยโดยอาศัยทฤษฎีการเชื่อมโยงมโนภาพ**. วิทยานิพนธ์ ศป.ม., กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทองเจือ เขียดทอง. (2542). **การออกแบบสัญลักษณ์**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สปีดปรกา.
- ปาวจน์ หนูนภักดี. (2555). **Graphic Design Principles Second edition: หลักการและกระบวนการออกแบบงานกราฟิกดีไซน์**. นนทบุรี: ไอดีซี.
- ปราโมทย์ ประสาทกุล. (2555). **สังคมผู้สูงอายุไทยยังอยู่ระดับประถม**. วารสารประชากรและการพัฒนา: ปีที่ 32 ฉบับที่ 6. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- มานิช กองนันทน์. (2538). **ศิลปะการออกแบบ**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.
- มิ่งสรรพ ขาวสะอาด และณัฐภรณ์ เลี่ยมจรัสกุล. (2556). **ชีวิตคนไทยในสองทศวรรษของการพัฒนา**. กรุงเทพฯ: แผนงานสร้างเสริมนโยบายสาธารณะที่ดี.
- วิมลสิทธิ์ หรยางกูร. (2541). **พฤติกรรมมนุษย์กับสภาพแวดล้อม: มूलฐานทางพฤติกรรมเพื่อการออกแบบและการวางแผน**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิรุณ ตั้งเจริญ. (2545). **ออกแบบกราฟิก**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สันติศิริการพิมพ์.
- ศิริพงศ์ พยอมแย้ม. (2533). **การเลือกและการใช้สีการสอน**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- ศิริพรณ์ ปีเตอร์. (2549). **ออกแบบกราฟิก**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- สินีนารถ คุ่มแสงเทียน. (ม.ป.ป.). **หลักการออกแบบกราฟิก**. เอกสารประกอบการสอน: แผนกวิชาคอมพิวเตอร์กราฟิก. พิษณุโลก: วิทยาลัยอาชีวศึกษา.

สุปิติ จันทรประสิทธิ์. (2543). การศึกษาออกแบบระบบป้ายสัญลักษณ์มาตรฐานสำหรับกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

องค์อร วงชาลังการ. (2553). การใช้ตัวอักษรและสัญลักษณ์ในงานออกแบบนิเทศศิลป์เพื่อรองรับผู้พิการทางสายตาประเภทเห็นเลือนราง. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

อารยะ ศรีกัลยาณบุตร. (2550). การออกแบบสิ่งพิมพ์. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: บริษัท วิสคอมเซ็นเตอร์ จำกัด.

เอื้อเอ็นดู ดิศกุล ณ อยุธยา. (2543). ระบบป้ายสัญลักษณ์. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: พลัสเพลส.

Kuwayama Yasaburo. (1973). *Logotypes of the world*. Tokyo: Kashiwa Shobo.